

Convenant

Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen voor de Metaalsector

- **Start:** 1 juli 2019
- **Looptijd:** Het convenant heeft een looptijd van vijf jaar (vanaf 1 juli 2019 tot en met 31 december 2024).
- **Geledingen:** CNV, FNV, bedrijven en associaties in de metaalsector; overheid en ngo's
- **Secretariaat:** SER
- **Kerntaak CNV:** Deelname aan de stuurgroep, werk-en taakgroep en projecten; het delen van kennis en lokaal netwerk voor een goede due diligence, waardoor de grootste risico's op mensen- en arbeidsrechten aan kunnen worden gekaart.

WAAROM IS ER EEN CONVENANT VOOR DE METAALSECTOR?

De vraag naar metaal stijgt wereldwijd en de staalsector vormt de ruggengraat voor de productie van vele goederen en technologie. Nederlandse metaalbedrijven zijn voor hun productie veelal afhankelijk van de import van grondstoffen.

Uit de KPMG MVO-risicoanalyse, uit 2014 in opdracht van de Nederlandse overheid, bleek dat de metaalsector - en dan vooral de delving, handel en verwerking van de ruwe materialen - een verhoogde kans op risico's heeft. De sector loopt risico's op het schenden van: mensenrechten, fundamentele arbeidsrechten, milieu- en biodiversiteitsnormen en heeft een negatieve impact op lokale gemeenschappen. De internationale toeleveringsketens van veel grondstoffen zijn ingewikkeld en complex. De traceerbaarheid van materialen is beperkt transparant, dat komt ook doordat de Nederlandse metaalsector veel met gerecycled metaal werkt. CNV en andere vakbonden, bedrijven en associaties, overheid en maatschappelijke organisaties tekenden op 23 mei 2019 het convenant 'Samen naar verantwoorde metaalketens'. In dit convenant slaan de betrokken partijen de handen ineen om samen - op een oplossingsgerichte manier - potentiële milieu- en mensenrechtenrisico's en -schendingen terug te dringen en te voorkomen in de hele keten. Ook in de metaalrecyclingsector willen de metaalbedrijven verbeterpunten in kaart brengen. Dit convenant is het tiende convenant op het gebied van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen (IMVO). Het is tot stand gekomen onder begeleiding van de Sociaal-Economische Raad (SER), waarin vertegenwoordigers van vakbonden, werkgevers en de overheid samenwerken. CNV heeft het convenant getekend en is hiermee ook partij.

"De metaalsector bundelt de krachten om risico's voor mens en milieu bij het winnen en produceren van materialen voor de metaalsector tegen te gaan. Met dit convenant leveren we onze bijdrage aan internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (red. IMVO)."

*Arend van Wijngaarden
Voorzitter van het CNV en voorzitter
van CNV Internationaal*

WAT IS HET DOEL VAN HET CONVENANT VOOR DEELNEMENDE PARTIJEN ?

Met dit convenant bundelen het CNV en FNV, metaalbedrijven en associaties, maatschappelijke organisaties en de overheid de krachten om samen wereldwijd de internationale waardeketen in de metaalsector te versterken en de potentiële milieu- en mensenrechtenrisico's terug te dringen en te voorkomen.

De aangesloten partijen hebben zich verplicht elk afzonderlijk maatregelen te treffen om de kwaliteit van leven van mensen en het milieu in de waardeketens van de metaalsector te verbeteren. Deelnemende partijen zetten door de samenwerking een belangrijke stap in de verduurzaming van de metaalketen.

Het convenant richt zich nadrukkelijk op alle metalen en op de gehele internationale metaalketen, inclusief metaalverwerkers en eindgebruikers. De ondertekenaars van het convenant zijn vooral grotere bedrijven die toeleveranciers zijn aan de MKB-bedrijven in Nederland. Die leveren basismetalen en halffabricaten voor verdere verwerking aan andere bedrijfstakken, zoals de automobiellndustrie, de bouw, chemie, ruimtevaart en elektronica. Het is bij uitstek een keten die sterk internationaal opereert. Ook de recycling van metalen is onderdeel van deze keten.

Naast de binnenlandse aanpak, door de betrokkenheid van de Vereniging Nederlandse Metallurgische Industrie (VNMI), de brancheorganisatie van Nederlandse producenten van ruwe metalen en metaallegeringen en halffabricaten daarvan, is dit sectorconvenant ook internationaal verankerd dankzij betrokkenheid van de Europese brancheorganisatie Eurometaux.

Met het convenant bereidt de metaalsector zich voor op de Europese verordening over conflictmineralen die in 2021 in werking treedt. Die verordening verplicht grote importeurs gedegen onderzoek te doen naar de herkomst van hun grondstoffen. Daarnaast verwacht de samenleving dat bedrijven verantwoordelijkheid nemen voor alle aspecten van hun productieketen. En verder zijn de Nederlandse overheid en bedrijven verplicht om te voldoen aan de internationale richtlijnen van de United Nations: 'UN Guiding Principles' inzake mensenrechten en bedrijfsleven (de UNGP's) en de OESO-richtlijn voor multinationale ondernemingen. Het naleven van al deze internationale kaders draagt ook bij aan het realiseren van de duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's).

WELKE PARTIJEN NEMEN DEEL AAN DIT CONVENANT?

Naast bedrijven en associaties in de metaalsector ondertekenden twee ministeries, twee vakbonden, drie maatschappelijke organisaties en andere ondersteunende organisaties dit convenant:

B **Bedrijven en associaties:** Het convenant heeft betrekking op zeven deelnemende bedrijven in de metaalsector, namelijk: Century Aluminum Vlissingen, Climax Molybdenum, E-MAX Aluminium Profielen, Hunter Douglas Europe, Tata Steel Nederland, Uzimet. en Wupperman Staal Nederland.

A **De associaties** VNMI en Eurometaux vertegenwoordigen hun leden en hebben vooral een faciliterende en stimulerende rol.

O **Overheid:** Ministerie van Buitenlandse Zaken, Ministerie van Economische Zaken en Klimaat ondersteunen de partijen van dit convenant op Europees- en internationaal niveau (OESO, ILO, VN) voor het creëren van een gelijk speelveld.

V **Vakbonden:** het Christelijk Nationaal Vakverbond (CNV) en de Federatie Nederlandse Vakbeweging (FNV).

N **De NGO's zijn:** Global March against Child Labour, IUCN NL en UNICEF Nederland. De vakbonden en NGO's leveren een bijdrage door beschikbare expertise te delen bijvoorbeeld met: contacten met lokale belanghebbenden en partnerorganisaties en overheden en door de opbouw van een maatschappelijk middenveld in ontwikkelingslanden.

Het convenant is tevens ondertekend door een aantal ondersteunende organisaties: Bettercoal, FME, International Zinc Association, International Tin Association, Metaal Recycling Federatie en Terre des Hommes.

HOE IS DE UITVOERING VAN HET CONVENANT GEORGANISEERD?

Om de uitvoering van dit convenant te ondersteunen zijn een Algemene Vergadering (AV), een stuurgroep, een onafhankelijk secretariaat, een onafhankelijke voorzitter en drie werkgroepen ingesteld.

- De AV bestaat uit alle deelnemende partijen in het convenant die samen de ultieme besluitvormende stem hebben over alle maatregelen nodig om het convenant in te voeren. De AV kan taken delegeren aan de stuurgroep of deze mandaat geven. Ondersteunende partijen van dit convenant kunnen door de AV uitgenodigd worden voor besprekingen, maar hebben geen besluitvormende stem.
- De stuurgroep bestaat uit vier geledingen, namelijk de bedrijven en associaties (twee zetels), de overheid (een zetel), de vakbonden (een zetel) en de ngo's (een zetel). De stuurgroep bestuurt het convenant binnen kaders, zoals bepaald door de AV. De stuurgroep is verantwoordelijk voor het opstellen van jaarplannen en budgetten, formuleert kaders voor de werkgroepen.
- De SER begeleidt het metaalconvenant. De partijen benoemen gezamenlijk een onafhankelijke voorzitter voor de AV en de stuurgroep.
- Drie werkgroepen en de ad hoc werkgroep met eigen jaarplan:

De werkgroepen:

1. De Werkgroep "Due Diligence" is verantwoordelijk voor de ontwikkeling van instrumenten, de analyse van acties en rapportages, en de naleving van internationale processen en richtlijnen.

Een significant deel van de bedrijven maakt voor het eerst kennis met due diligence. Kennisopbouw en uitwisseling van informatie en ervaringen is in deze fase daarom erg belangrijk. De maatschappelijke organisaties ondersteunen bedrijven door het gezamenlijk ontwikkelen van due diligence-tools en -templates, het inbrengen van kennis en rapporten over risico's ten behoeve van due diligence-activiteiten en voor de afstemming met erkende internationale due diligence-processen en -richtlijnen. Zo deelt het CNV kennis op het gebied van werknemersrechten en helpt bedrijven bij het opbouwen van capaciteit en het vertalen van de OECD-richtlijnen naar de praktijk van de metaalsector. De maatschappelijke organisaties monitoren en beoordelen tevens de due diligence-actieplannen.

2. De Werkgroep 'Duurzame secundaire materialen waardeketens' definieert acties (en voert ze uit) om de transparantie en de duurzaamheid van waardeketens voor hergebruik en secundaire materialen te verbeteren. De werkgroep benadert metaalverwerkers, handelaren en verzamelaars van secundaire metalen om hen bij het convenant te laten aansluiten. Ook zoekt de werkgroep naar mogelijkheden om collectieve projecten in gang te zetten en risico's binnen de waardeketen van gerecyclede metalen te monitoren en aan te pakken.

3. De Werkgroep 'Collectieve acties en (inter)nationale opschaling' bepaalt acties om de collectieve hefboomwerking van de groep te vergroten, en om gezamenlijke acties te initiëren, implementeren en ondersteunen. Deze werkgroep werkt nauw samen met de ad hoc werkgroep Communicatie.

De ad hoc Werkgroep communicatie initieert acties gerelateerd aan de interne en externe communicatie aangaande het convenant en haar uitkomsten. Betrokken partijen beogen de impact en bekendheid via de eigen kanalen te vergroten en meer partijen te motiveren zich bij het convenant aan te sluiten. De Algemene Vergadering en gezamenlijk te organiseren kick-off meetings zijn hierbij cruciale AV momenten.

Het convenant heeft een looptijd van vijf jaar en is niet bij wet afdwingbaar. Niet later dan zes maanden voor de einddatum van het convenant treden de partijen in overleg met elkaar om te bepalen of het convenant wordt voortgezet.

DUE DILIGENCE VOOR DE KETEN VAN PRIMAIRE MATERIALEN

'Bedrijven in de metaalsector spannen zich in voor internationaal maatschappelijk verantwoord ondernemen (IMVO) en duurzaam ketenbeheer. Op grond van internationale afspraken hebben Nederlandse bedrijven de verantwoordelijkheid de milieu- en mensenrechtenrisico's terug te dringen en te voorkomen. Zo schrijven de OESO-richtlijnen voor verantwoordelijke bedrijfsvoering en de OESO-richtlijnen voor duurzame waardeketens voor mineralen voor dat bedrijven nagaan in hoeverre ze betrokken zijn bij misstanden op het gebied van mensenrechten en milieu. Dit onderzoek wordt 'due diligence' genoemd, ofwel IMVO-risicomanagement.

Niet de risico's voor het bedrijf staan centraal, maar de mogelijke en daadwerkelijke risico's op en negatieve impact voor andere belanghebbenden zoals werknemers en lokale gemeenschappen. Zie de factsheet genaamd: IMVO-convenanten, met daarin meer uitleg over due diligence op pagina 5.

Om risico's in de waardeketen te identificeren, beoordelen, voorkomen en tegen te gaan, voeren de bij dit convenant betrokken bedrijven due diligences uit. Hierbij gebruiken zij instrumenten die door de partijen samen worden ontwikkeld en delen ze informatie en werken ze samen. Dit alles geeft bedrijven inzicht in aandachtsgebieden waar zij zelf invloed op hebben. Ook zullen bedrijven een klachtenmechanisme opzetten. Via de partijen kunnen meldingen van schendingen worden gemeld.

Om bedrijven daarbij te ondersteunen voorzien de deelnemende partijen hun leden van informatie over de relevante internationale richtlijnen.

De vakbonden en maatschappelijke organisaties ondersteunen de due diligence door:

- quickscans van risico's en impact van kwetsbare groepen aan te reiken,
- bewustzijn over de actuele en potentiële impact van handelen van bedrijven op de mensenrechten en milieubescherming te vergroten,
- advies te geven over hoe rechten van kwetsbare groepen in beleid en processen zijn op te nemen,
- per land inzicht te bieden in de contextspecifieke kansen en wet- en regelgeving over mensenrechten en milieubescherming,
- lokale consultaties met betrokkenen te organiseren,
- stimuleren van bedrijven om interne belanghebbenden te betrekken in due diligence,
- bieden van ondersteuning en expertise aan bedrijven om de due diligences uit te voeren en om forse risico's te vermijden met een focus op structurele verbeteringen.

De overheid onderneemt acties om structurele uitdagingen (die tijdens de due diligence aan het licht komen) met beleidsinstrumenten en samenwerking met andere overheden, het hoofd te bieden.

Partijen committeren zich aan het delen van informatie (via het secretariaat) die voortvloeit uit individuele en collectieve due diligence-activiteiten. Zo wordt een beter begrip ontwikkeld van de risicocontext om prioritering en vervolgacties beter te kunnen vaststellen.

DUE DILIGENCE VOOR DE KETEN VOOR SECUNDAIRE MATERIALEN

Partijen onderkennen dat de due diligence voor de zogenoemde secundaire materialen anders zijn dan die voor primaire materialen. Bedrijven die secundaire materialen leveren of gebruiken, werken samen om ook in deze waardeketen maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Dit doen ze door due diligences in deze waardeketen uit te voeren, en door een gezamenlijke werkgroep op te richten die maatwerk ontwikkelt dat past in deze keten.

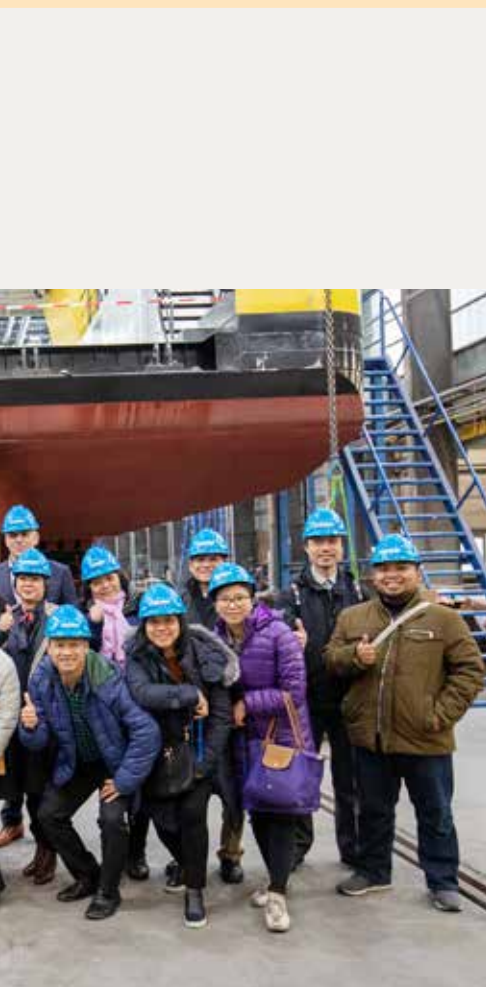
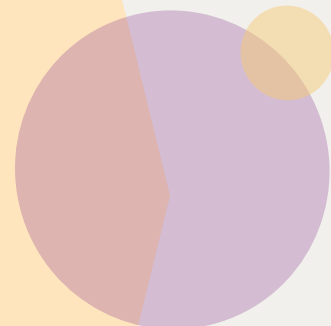
De overheid zal het gebruik van gerecyclede materialen stimuleren om de zogenoemde circulaire economie te promoten. De circulaire economie is een kringloop economie, een economisch en industrieel systeem waarin geen eindige grondstofvoorraden worden uitgeput en waarin reststoffen volledig opnieuw worden ingezet in het systeem.

HOE DRAGEN HET CNV, CNV INTERNATIONAAL EN LOKALE PARTNERS BIJ?

Het CNV, CNV Internationaal en lokale partners, spelen een kritische en constructieve rol in het convenant. Heel concreet is afgesproken dat CNV (Internationaal):

- kennis van en informatie deelt over arbeidsrechten, waaronder vrijheid van vereniging, collectieve onderhandelingen en leefbaar loon, in de lokale context waarin misstanden zich kunnen voordoen;
- misstanden actief signaleert en deelt met de andere partijen met de hulp van wereldwijde lokale partners en internationale afdelingen. Hiermee leveren vakbonden een belangrijke bijdrage aan de inspanningen van bedrijven om mogelijke misstanden op het gebied van arbeidsrechten te voorkomen, vast te stellen en te verhelpen;
- op basis van kennis en netwerk, specifieke ondersteuning verleent aan het werk in de stuurgroep en de werkgroepen. CNV Internationaal zal lokale partners betrekken en eerder opgedane ervaring met monitoring en evaluatie inzetten. Bijvoorbeeld door bij te dragen aan het opzetten van een realistische Theory of Change en te monitoren of de doelen van het convenant worden gehaald en de convenantpartijen daadwerkelijk zo efficiënt mogelijk te werk gaan.
- (informeel) bemiddelt bij gevoelige of complexe kwesties;
- activiteiten uitvoert om de gezamenlijke invloed op ondernemingen te vergroten;
- inhoudelijk bijdraagt aan communicatiematerialen, en een breder publiek en meer bedrijven bewust maakt van de waarde van het convenant.

HOE VINDT RAPPORTAGE EN MONITORING PLAATS?

De partijen hanteren SMART-geformuleerde maatstaven voor de evaluatie van de voortgang van het convenant.

De partijen voeren op drie manieren de monitoring uit:

- monitoring van due diligence door individuele bedrijven om vast te stellen hoe ver een individueel bedrijf is, gebaseerd op de assessments, de heat map en individuele due diligence-actieplannen;
- monitoring van de collectieve acties om de gezamenlijke voortgang van alle partijen in het behalen van de doelen van het convenant in de gaten te houden;
- monitoring van processen om de samenwerking tussen de partijen en ondersteunende organisaties te volgen.

Partijen voeren monitoring en evaluatie gezamenlijk uit, rapporteren daar jaarlijks over en bespreken de samenwerking regelmatig in de stuurgroep en de Algemene Vergadering. Partijen verstrekken ook informatie voor het delen van company-to-company geleerde lessen en uitdagingen over due diligence. Het eerste gezamenlijke voortgangsrapport over de individuele en collectieve bijdragen aan doelen van het convenant wordt binnen 24 maanden na de start gepubliceerd. De AV besluit na tweeënehalf jaar of een brede evaluatie van de voortgang en impact noodzakelijk is. Aan het einde van de periode van vijf jaar moet inzichtelijk zijn of er specifieke verbeteringen op de rechten van (formele en informele) werknemers, vrouwen, kinderen en lokale gemeenschappen, en milieuwetgeving en 'milieuprestatie standaarden' zijn behaald.

Meer informatie over de afzonderlijke convenanten
en links naar achtergrondinformatie vindt u online:
www.cnvinternationaal.nl/nl/mvo/mvo-convenanten

Over CNV Internationaal

Al meer dan 50 jaar steunt CNV Internationaal vakbondswerk in ontwikkelingslanden. Samen met partnerorganisaties beschermt en bevordert CNV Internationaal de rechten van werknemers op basis van het christelijk sociaal gedachtegoed. De sociale dialoog, het pluralisme van de vakbeweging en de individuele verantwoordelijkheid van de werknemers zijn daarbij kernwaarden. De missie van CNV Internationaal is om bij te dragen aan fatsoenlijk werk in ontwikkelingslanden door de positie van werknemers in zowel de formele als de informele economie te versterken via sterke sociale partners en door duurzaamheid in de keten te bevorderen. In Nederland draagt CNV Internationaal samen met de CNV Vakcentrale en vakbonden bij aan fatsoenlijk werk in ontwikkelingslanden via lobby, beleid en bewustwording. Het werk van CNV Internationaal is komende jaren vooral gericht op de thema's: sociale dialoog, arbeidsrechten in productieketens en (jeugd)werkgelegenheid en inzetbaarheid.

CNV Internationaal

Postbus 2475 • 3500 GL Utrecht

www.cnvinternationaal.nl

Foto's: Bas de Meijer en Juan Marín voor CNV Internationaal

© 2019 CNV Internationaal - CNVI-0209

 Internationaal